

Innspill til stortingsmelding om bygningspolitikk

Det er lite hensiktsmessig å regulere energibruk i eksisterende bygg ved hjelp av lovverket. Dersom det er ønskelig med en ytterligere energiomlegging/energieffektivisering i eksisterende bygg, bør økt avgift på el og olje isteden være virkemidlet som velges. Hvor høye avgiftene bør være, bør behandles i klimameldingen hvor tiltak i bygningssektoren kan ses i forhold til andre sektorer og internasjonal kvotepris.

I utgangspunktet hadde NP regnet med at energiomlegging ikke ville bli et stort tema for denne meldingen siden det nettopp er avsluttet en prosess med ny Plan- og bygningslov med tilhørende Teknisk forskrift som regulerer energibruken i bygg. Imidlertid har det kommet kommentarer fra politisk ledelse i Kommunal- og regionaldepartementet om at det vil være aktuelt å gi ytterligere signaler om energiomlegging i forbindelse med stortingsmeldingen om bygningspolitikk, og da finner vi grunn til å komme med innspill på dette temaet.

Etter NPs mening er det viktig å redusere miljøpåvirkningen som boligsektoren medfører. Dette kan både gjøres gjennom energieffektivitet og gjennom energiomlegging. Etter vår mening bør vi velge de virkemidlene som sikrer at miljøpåvirkningen skjer til lavest mulig kostnad (kostnadseffektivitet). Vi ser således ingen gode faglige argumenter for en hierarkitankegang der en først gjennomfører alle energieffektiviseringstiltak før en begynner med energiomlegging.

Siden hovedpoenget med energiomleggingen i boligsektoren er å få ned klimagassutslippene, mener vi at klimatiltak i denne sektoren bør ses opp mot klimatiltak i andre sektorer og mot den internasjonale kvoteprisen. Vi mener derfor at en regulering av energibruken i eksisterende boliger bør vurderes i den kommende klimameldingen som skal legges frem til høsten. I denne meldingen vil mange ulike virkemidler bli vurdert opp mot hverandre (lover, avgifter, kvotesystem med mer). Det er etter vår mening en riktig og viktig tilnærming. I tillegg skal også andre hensyn som forsyningssikkerhet for strøm være et element som inngår. Dersom forslaget isteden behandles i forbindelse med en stortingsmelding om bygningspolitikk, er vi redd for at vurderingen vil begrense seg til å vurdere gjeldende lovverk, altså Plan- og bygningsloven som etter vår mening er lite egnet til å regulere energibruken i eksisterende bygg.

Det er også viktig at konsekvensene av ulike virkemidler vurderes opp mot hverandre, og at konsekvensene av forslaget gjøres klart for de berørte. Hadde den nye Plan- og bygningslov med tilhørende forskrifter gjort det forbudt å skifte ut oljekjel, ville forslaget blitt gjennomført uten at det var utredet eller var gjort klart for høringsinstansene. Det ville i så fall vært meget uheldig. Etter vår mening er det viktig at alle nye forslag, også knyttet til energibruk i eksisterende bygninger, blir grundig behandlet.

Dersom det likevel blir aktuelt å benytte den kommende stortingsmeldingen om bygningspolitikk til å gi signaler om sterkere virkemiddelbruk overfor energibruken eksisterende bygninger, mener vi at det bør konkluderes med at sterkere virkemiddelbruk bør skje i form av økte avgifter på olje og el og ikke ved å benytte bygningsregelverket. Resten av dokumentet begrunner hvorfor avgifter er et bedre virkemiddel.

I det nye bygningsregelverket er det nå innført krav om bygning skal prosjekteres og utføres slik at minimum 40 %/60 % av varmebehovet kan dekkes med annen energiforsyning enn direktevirkende elektrisitet og fossile brensler. Prosentsatsen avhenger av om bygningen er over eller under 500 m². Denne måten å legge til rette for at bygningene har installert fornybar energi, mener vi i hovedsak er fornuftig. Derimot mener vi at lovverket ikke er egnet til å regulere energibruken i eksisterende boliger med mindre det er snakk om en hovedombygging. I så måte deler vi oppfatning med en samlet Kommunal- og konstitusjonskomite som i forbindelse med behandling av ny plan og bygningslov uttalte: "Flertallet understreker videre at plan- og bygningsloven regulerer valgt energiløsning ved oppføring av bygget, og ikke driftsfasen". Det er flere grunner til at lovverket ikke er egnet til å regulere energibruken i eksisterende boliger. Vi vil eksemplifisere vårt synspunkt ved å ta utgangspunkt i skifte av oljekjel siden dette var en aktuell problemstilling i forbindelse med den nye plan- og bygningsloven. Heldigvis konkluderte politiske myndigheter her med at utskifting av oljekjel i eksisterende bygg ikke er ulovlig. Mange av de samme argumentene vil imidlertid også være gyldige ift annen omlegging av energi. Etter vår mening vil et forbud mot å skifte ut oljekjel i eksisterende bygg ha en rekke uheldige effekter:

- Mindre effektivt bruk av energi. Dersom det kommer et forbud mot å skifte oljekjel, vil mange sitte på den gamle oljekjelen så lenge som mulig uten å gjøre oppgraderinger. Siden virkningsgraden for gamle oljekjeler er vesentlig dårligere enn nye (en forskjell på 30-40 pst er ikke uvanlig), betyr et forbud økt energiforbruk og tilhørende økte utslipp. Siden et av formålene med meldingen er økt energieffektivitet, virker det rart å foreslå endringer som har motsatt effekt. Det bør også understrekes at det i mange tilfeller ikke er nødvendig å skifte oljekjelen. Det vil svært ofte være mulig å sveise oljekjelen slik at en gammel oljekjel kan vare svært lenge med dertil dårlige virkningsgrad.
- Liv og helse settes i fare. Mange av utskiftingene av oljekjel er ikke planlagte. Ryker oljekjelen om vinteren, vil du måtte vente i mange uker for ikke å si måneder før ny energiløsning er på plass. Ventetiden skyldes dels at du vil trenger godkjennelse og dels at det tar tid å få på plass en ny energiløsning. I mellomtiden vil skoler og sykehus måtte stenge, og privatpersoner fryse.
- Økt lekkasje til jord. Utformes et forbud slik at det ikke blir anledning til å skifte vesentlige deler av oljeanlegget dersom det går i stykker, eksempelvis oljetanken, vil mange tilsvarende benytte tanken så lenge som mulig med dertil økt fare for lekkasje til grunn.
- Mindre bruk av bioolje dersom oljekjelen skiftes ut. I seg selv medfører oljekjel ikke noe miljøproblem. Det er bruken av fossil olje som gir klimagassutslipp. Siden samme kjel kan benytte både fossil olje og bioolje, vil et forbud mot installering av oljekjel bidra til at infrastrukturen for å benytte bioolje blir bygget ned.
- Overgang til strøm. Dersom regelverket blir utformet slik at det kun er ved utskifting av deler av et oljeanlegg at nye regler for energibruk i nye boliger trer inn, vil de fleste velge å gå over til strøm. Det vil både medføre økte klimagassutslipp fra kullkraftverk på kontinentet og stride mot politiske signaler om at en overgang til oljefyring ikke skal skje til elektrisitet.
- Uheldig fordelings effekter. Dersom det ikke er tillatt å skifte ut oljekjelen om den går i stykker, vil mange enkeltpersoner få store ikke-planlagte kostnader. En fjerning av oljeanlegget inkludert tank samt et bioanlegg eller varmepumpe vil raskt kunne koste opp mot 300 000 kroner. Tatt i betraktning at mange av dagens oljekunder er eldre mennesker, vil forslaget således kunne ha uheldige fordelings effekter.

Vi mener derfor at lovverket ikke er egnet til å regulere energiforsyningen i eksisterende bygg. Er det ønskelig med en ytterligere energiomlegging utover dagens virkemiddelbruk, bør det etter vår mening gjøres gjennom avgiftspolitikken. Det er imidlertid viktig at en avgiftsøkning ikke bare skjer på olje men også på elektrisitet. Hvis ikke vil mange velge den enkleste løsningen, å gå over til strøm. Det vil både medføre økte klimagassutslipp fra kullkraftverk på kontinentet og stride mot politiske signaler om at en overgang til oljefyring ikke skal skje til elektrisitet.

En avgiftsøkning både på el og olje vil være et bedre virkemiddel enn et forbud ift alle de problemene som er skissert over. Det vil bl.a. gjøre både olje og strøm dyrere, noe som vil gjøre både energieffektivisering og økt bruk av bioolje mer lønnsomt. Det vil heller ikke sette liv og helse i fare eller medføre store uforutsette kostnader. Samtidig vil den stille forbrukerne overfor forutsigbare rammebetingelser. Det kan for øvrig nevnes at så vidt vi kjenner til, har ingen land valgt en forbudsløsning for å få til en energiomlegging i byggsektoren; eksempelvis har Sverige valgt en avgiftsløsning for å få til en overgang til fornybare energikilder.

Konklusjon

1. *Eventuelt forsterket virkemiddelbruk overfor energibruken i bygninger for å redusere miljøpåvirkningen bør diskuteres i den kommende klimameldingen som legges frem til høsten.*
2. *Lovverket er lite egnet til å regulere energibruk i eksisterende boliger siden en slik virkemiddelbruk bl.a. vil medføre mindre effektiv bruk av energi og vil kunne sette liv og helse i fare.*
3. *Ønskes en raskere energiomlegging enn det som følger av dagens virkemiddelbruk, bør avgiften på strøm og olje heves fremfor en regulering gjennom bygningsregelverket.*
4. *Hvor stor avgiften på strøm og olje bør være, bør ses i sammenheng med andre tiltak i klimameldingen og internasjonal kvotepris.*